

DEAF
CULTURE,
HERITAGE AND
DIVERSITY

Workshop Deaf Studies

Mijlpalen in de geschiedenis van de doven - wereldwijd

Co-funded by
the European Union

Index

- A: Mijlpalen in de geschiedenis van de doven wereldwijd
- B: Mijlpalen in de geschiedenis van de doven in Nederland

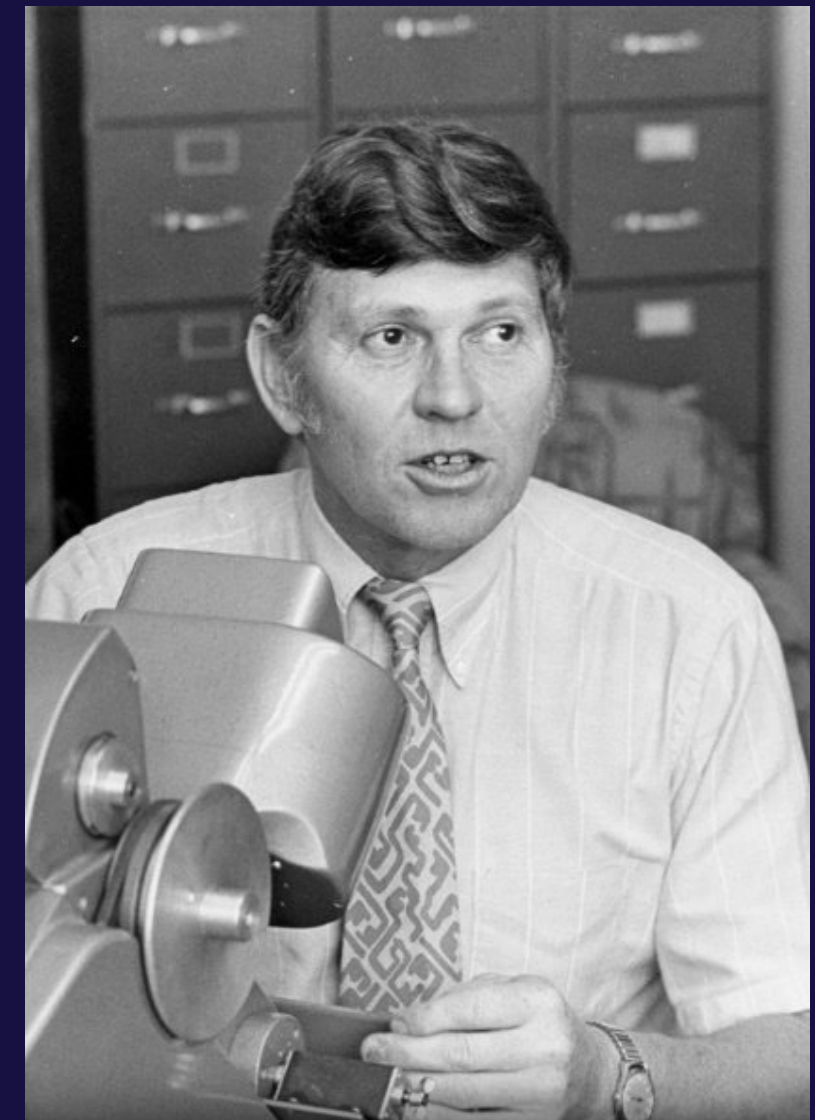
**Waar denk je aan als je het woord ‘mijlpaal’
hoort (in de geschiedenis van de mensheid
of in je eigen leven?)**

Video: Mijlpalen van de dovengemeenschap

Gebarentaal als volwaardige taal

- Belangrijke mijlpaal = **erkenning** van gebarentaal **als volwaardige taal**
- Tot de 20e eeuw -> vaak verkeerd begrepen en beschouwd als inferieur of onvolledig.
- In 1957 begon de Amerikaanse taalkundige **William Stokoe** uitgebreid onderzoek
-> toonde aan dat de Amerikaanse gebarentaal (ASL) een **complexe, onafhankelijke taal** is met een eigen **grammatica en zinsbouw**.

William Stokoe (1919–2000) (Foto: Archief van Gallaudet University)

Bernard Tervoort

William Stokoe

- **1953 *Bernard Tervoort*** benadrukte het belang van gebarentaal voor de communicatie onder dove mensen
 - **1960 *William Stokoe*** van Gallaudet College analyseerde de structuur van de Amerikaanse gebarentaal met behulp van moderne taalkundige methoden
- > Stokoe toonde op overtuigende wijze aan dat **gebarentaal qua taalkundige complexiteit gelijkwaardig is aan gesproken**

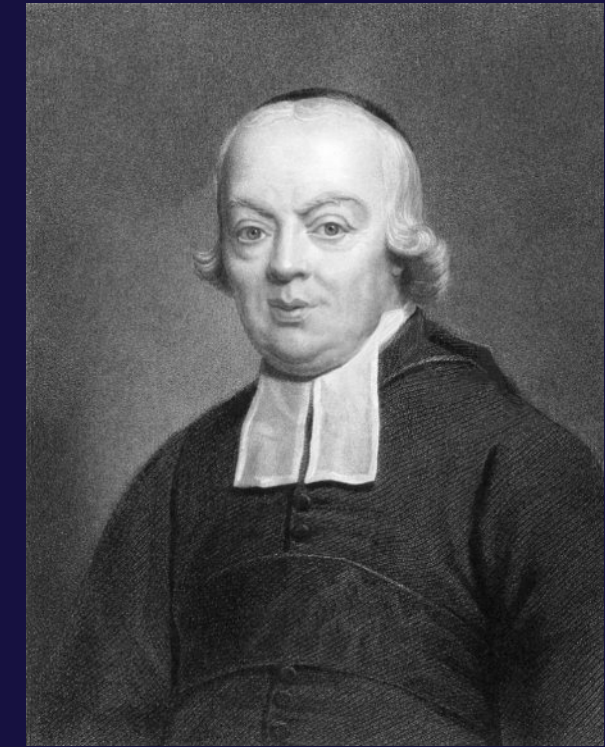
https://de.wikipedia.org/wiki/Geschichte_der_Geb%C3%A4rdensprachen

Co-funded by
the European Union

De oprichting van scholen voor doven en onderwijsinstellingen

- De oprichting van scholen voor doven gaf dove kinderen **toegang tot onderwijs**
- In **1760** opende de Franse priester **Abbé de l'Épée** de eerste openbare school voor doven in Parijs
-> het begin van het moderne onderwijs voor doven.

Charles-Michel de l'Épée (1712–1789) (Foto: Wikipedia)

Gallaudet University (Foto: Gallaudet University)

- De oprichting van **Gallaudet University** in Washington D.C. in **1864** -> 's werelds eerste universiteit die specifiek toegankelijk was voor dove studenten.
- centrale rol in het versterken van de dove gemeenschap en het bevorderen van zowel academische als culturele bijdragen van dove mensen

Erkenning van dove mensen als gelijkwaardige leden van de samenleving

Deaf President Now-protesten (Foto: Archief van de Gallaudet University)

- Een belangrijke stap in de **positieve ontwikkeling** van dove mensen was de **groeïende erkenning** van dove mensen als gelijkwaardige leden van de samenleving.
- Een uitstekend voorbeeld hiervan is het '**Deaf President Now**'-protest in **1988** aan de Gallaudet University. -> Dove studenten voerden met succes campagne voor de verkiezing van de eerste dove president van de universiteit.

Internationale erkenning van gebarentaal en de rechten van doven

Internationale erkenning van de rechten van dove mensen

- 2006 "VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap"
-> recht op onderwijs in gebarentaal, toegang tot informatie en gelijke deelname aan de samenleving

Uitroeping van de "Internationale Dag van de Gebarentalen" 23 september

- heeft bijgedragen aan de bewustwording van gebarentaal als cultureel kenmerk en identiteitskenmerk van dove mensen

Flashmob voor de Internationale Dag van de Gebarentalen 2024 op het Centraal Station van Wenen (Foto: ÖBB/Andreas Scheiblecker)

Verenigde Naties

Dr. Yarker Andersson

Eerste dove die in 1992 voor de **Algemene Vergadering** van **de Verenigde Naties** sprak

Verenigde Naties

Dr. Liisa Kauppinen

- Liisa Kauppinen (Finland) speelde een **sleutelrol** bij **de ontwikkeling van en de onderhandelingen over** het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (**CRPD**).
- Als **langdurig voorzitter** van de World Federation of the Deaf (**WFD**) pleitte zij ervoor **dat gebarentalen** en de **culturele identiteit** van dove mensen in het verdrag **worden erkend**.

VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap

- **De WFD** was een van de **acht grootste organisaties van personen met een handicap die** waren uitgenodigd om deel te nemen aan het opstellen van het **CRPD**
- **2002:** WFD ging een **partnerschap** aan met de VN, de International Disability Alliance en de WFD-lidstaten om te lobbyen voor de rechten van dove mensen binnen het CRPD.
- De WFD speelde een belangrijke rol bij **het aandragen van opmerkingen, voorstellen en amendementen** op de artikelen van het CRPD.
- De deelname van de WFD is van cruciaal belang geweest voor **de verdere bevordering van gebarentaal en een tweetalige en biculturele onderwijsaanpak.**
-> Dit leidde tot de ontwikkeling van vijf artikelen van het CRPD die rechtstreeks betrekking hebben op dove personen, namelijk:

- Artikel 2 – Definitie
- Artikel 9 – Toegankelijkheid
- Artikel 21 – Vrijheid van meningsuiting, vrijheid van mening en toegang tot informatie
- Artikel 24 – Onderwijs
- Artikel 30 – Deelname aan het culturele leven, recreatie, vrije tijd en sport

Onze filosofie en aanpak zijn gebaseerd op en worden gedreven door het CRPD.

Sinds de inwerkingtreding van het CRPD in 2008 blijft de WFD zich actief inzetten <https://wfdeaf.org/our-work/crpd/> en bevordert de belangen en perspectieven van doven in de verschillende fora van de VN.

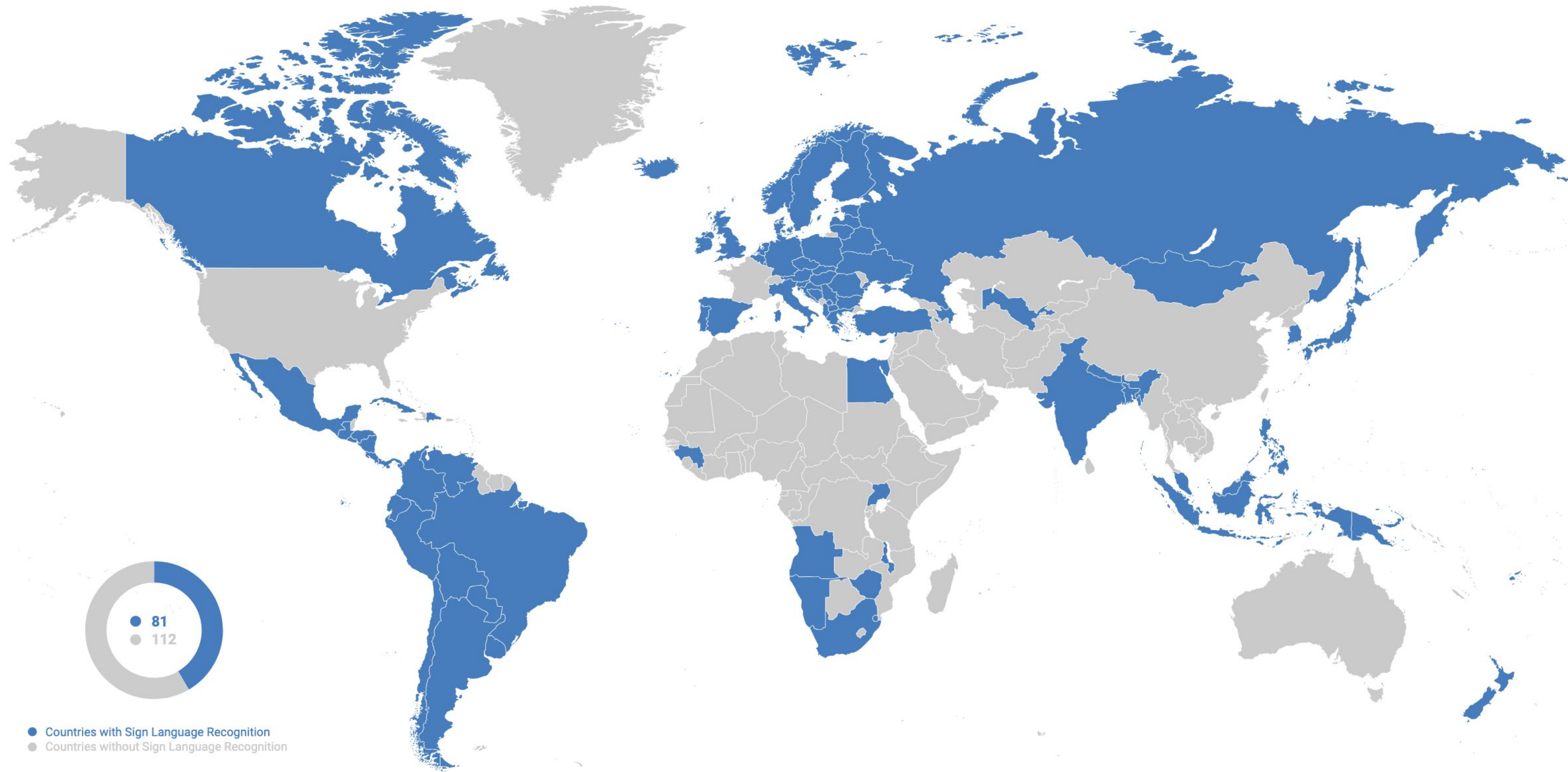

Co-funded by
the European Union

WORLD FEDERATION
OF THE DEAF

The Legal Recognition of National Sign Languages

The list of **81 countries** that have legally recognised their national sign language:

- Albania
- Belgium
- Colombia
- Denmark
- Finland
- India
- Latvia
- Mexico
- Norway
- Portugal
- South Korea
- United Kingdom
- Angola
- Bolivia
- Costa
- Dominican Republic
- Germany
- Indonesia
- Lithuania
- Mongolia
- Panama
- Romania
- Spain
- Argentina
- Bosnia and Herzegovina
- Rica
- Ecuador
- Greece
- Ireland
- Luxembourg
- Russian Federation
- Sweden
- Austria
- Brazil
- Croatia
- El Salvador
- Italy
- Malaysia
- Nepal
- Paraguay
- Serbia
- The Netherlands
- Venezuela
- Azerbaijan
- Bulgaria
- Cuba
- Estonia
- Japan
- Malawi
- New Zealand
- Slovakia
- Turkey
- Bangladesh
- Canada
- Cyprus
- Eswatini
- Hungary
- Malta
- Nicaragua
- Slovenia
- Uganda
- Belarus
- Chile
- Czech Republic
- Fiji
- Iceland
- Kenya
- Marshall Islands
- North Macedonia
- South Africa
- Ukraine
- Zimbabwe

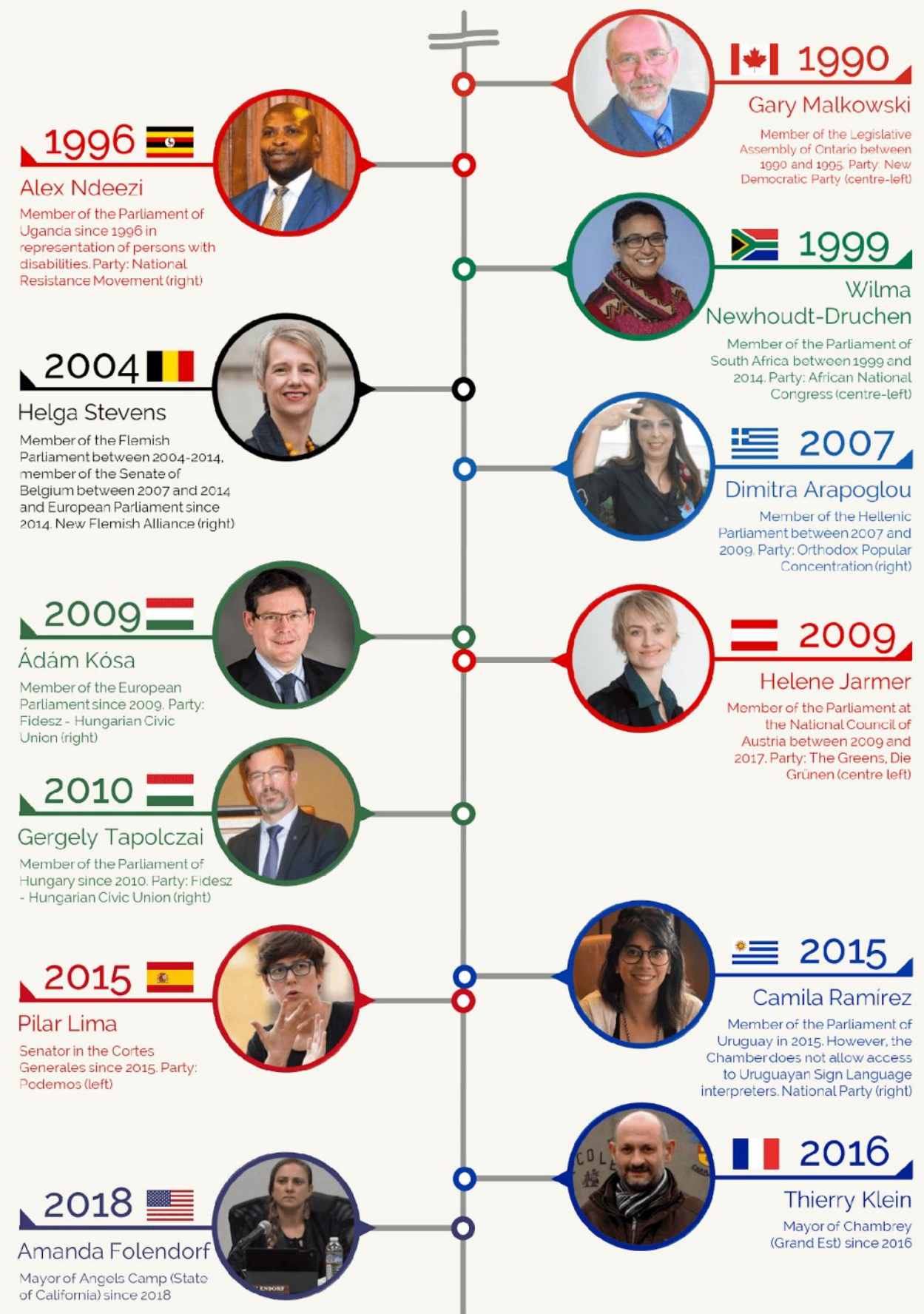

Meer informatie:

<https://wfdeaf.org/the-legal-recognition-of-national-sign-languages/>

Sign Language in politics

Find out in this timeline Deaf people around the world who have held political responsibilities and who communicate in sign language in the exercise of their functions

Technologische innovaties ter ondersteuning van doven

Sinds de jaren 2000:

- moderne ondertitelingsdiensten
- smartphones
- videogesprekken

→ hebben **de toegang** van dove mensen **tot informatie en de communicatie** met anderen aanzienlijk vergemakkelijkt.

→ bijgedragen aan **een betere integratie** van dove mensen in het onderwijs, op het werk en in het dagelijks leven.

Bevordering van de dovencultuur en -gemeens

De dovencultuur heeft zich steeds meer geprofileerd als een **zelfstandige cultuur met een eigen geschiedenis, kunst en tradities**

- opkomst en erkenning van **dove kunst**, waaronder gebarentaaltheater, literatuur en muziek
- **Dove films**, die de wereld weergeven vanuit het perspectief van dove mensen -> voorbeeld van culturele verrijking aangeboden door de dovengemeenschap

Foto: Claire Bergman (<https://deaf-art.org/profiles/claire-bergman/#>)

Theater der Jungen Welt Leipzig. Foto: <https://www.taubenschlag.de/2025/01/dingdingen-5-plus-performance-fuer-taube-und-hoerende-menschen/>

Bevordering van de dovencultuur en -gemeenschap

Deaf Pride-beweging

- > vergroot **het bewustzijn** over de identiteit en rechten van dove mensen
- > pleit voor **meer maatschappelijke inclusie**

De term '**dove** cultuur' verwijst naar de culturele identiteit van dove mensen, die hun taal, geschiedenis en waarden met trots in ere houden.

De opkomst van een wetenschapsgebied: Deaf Studies

- Dovencultuur is voortgekomen uit de **dovenbeweging** van de **jaren zeventig**
- Bestond aanvankelijk uit enkele seminars
- in de jaren **80** en **90**: groeide uit tot een volwaardige **bachelor-** en later **masteropleiding** aan de Gallaudet University in Washington, D.C.
- Dovenstudies beschrijven **de dove identiteit als een cultureel**, in plaats van een pathologisch, fenomeen

Focus in onderzoek:

→ Doofheid als een zelfbepaalde, diverse manier van zijn in plaats van als een tekortkoming of handicap

→ Deaf Gain als het tegenovergestelde van gehoorverlies → Positieve kijk op doofheid, waarbij het wordt gezien als een verrijking

Workshop

Mijlpalen in Nederland

Nederlandse Gebarentaal erkend (2020)

De Nederlandse Gebarentaal (NGT) werd in 2020 officieel erkend door de Nederlandse overheid. Met deze erkenning krijgt de taal een wettelijke status en wordt het gebruik ervan bevorderd in onderwijs, media en openbare diensten. Dit betekent een belangrijke stap in de erkenning van de dovengemeenschap en hun recht op communicatie.

Logo: <https://nos.nl/artikel/2346338-steun-in-kamer-voor-officiële-erkenning-gebarentaal-we-zijn-er-nog-niet-na-irma>

Co-funded by
the European Union

Contact

<https://deafstudies.eu/>

Deaf Culture, Heritage and Diversity

@deafstudies.eu

TURKOOIS

Innosign

Witaf
Seit 1865 im Dienste der Gehörlosen

ISTITUTO DEI SORDI
DI TORINO

Bronnen

Lindquist Bergey, J./Gannon, J.R. (2016): Deaf President Now Protest. In: Gertz, G./Boudreault, P. (red.): The Sage Deaf Studies Encyclopedia. Los Angeles: SAGE, p. 261-263.

Moss, K. (2016): International Day of Sign Language. In: Gertz, G./Boudreault, P. (red.): The Sage Deaf Studies Encyclopedia. Los Angeles: SAGE, pp. 484-485.

Pabsch, A. (2016): VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. In: Gertz, G./Boudreault, P. (red.): The Sage Deaf Studies Encyclopedia. Los Angeles: SAGE, p. 985-990.

